

Deze rubriek staat open voor iedereen die op het gebied van de ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving iets wil aankondigen of bespreken. Kopij en materiaal opsturen naar de redactie. Samenstelling: Gelske van Dalen en Mariëtte de Winter.

REGIONALE DATA

Het regionaal-economisch beleid staat sterk in de belangstelling. Er komen steeds meer gegevens op regionaal niveau beschikbaar, waar organisaties als het CBS, de Kamers van Koophandel en LISA zich meer op zijn gaan richten. Als gevolg daarvan worden de mogelijkheden voor kwantitatief onderzoek groter. De publikatie "Regionale data: vraag, aanbod en toepassing" geeft een overzicht van het aanbod van regionaal-economische gegevens door de belangrijkste aanbieders ervan. Daarnaast wordt ingegaan op de toepassingsmogelijkheden van deze gegevens. Het boek sluit af met een korte bespreking van de diverse databronnen en gaat in op de wensen van de gebruikers van regionale data voor de toekomst. **W. de Graaf en F. Boekema (red), Regionale data: vraag, aanbod en toepassing** ISBN: 90 232 3313 Prijs: f39,50

PLANOLOGISCHE DISKUSSIEDAGEN

De Planologische Diskussiedagen 1998 stellen de veranderende betekenis van water in de ruimtelijke or-

Verschillende dimensies van omgaan met water komen samen. Bron: Stichting Planologische discussiedagen

dening centraal. Hoewel vroeger het water nog als vijand werd gezien, kenmerkt de actuele ruimtelijke planning zich door een toenemend aantal plannen met, in, voor en aan het water. Er kan vanuit verschillende invalshoeken naar het water wor-

den gekeken. Zo wil de ecologische benadering water met rust laten, de economische benadering wil water benutten. Water als discussiethema heeft, kortom, vele dimensies. Tijdens de discussiedagen zullen drie thema's aan de orde komen. In de ochtend van de eerste dag staat de economische betekenis van water centraal. In de middag wordt de aandacht gericht op achtereenvolgens het ruimtelijk ontwerpen met water en de stelling dat nieuw land kan zorgen voor de oplossing van problemen op het oude land. De tweede dag is een open discussiemarkt waarin papers van deelnemers zullen worden besproken. **Planologische Diskussiedagen: 14 (Maastheater) en 15 (World Trade Center) mei 1998 te Rotterdam.** Voor informatie en aanmeldingsformulieren: secretariaat Stichting Planologische Diskussiedagen, Stevinweg 1, Kamer 2.05 Postbus 5048, 2600 GA Delft. Tel: (015)-2785263

VINEX

Momenteel wordt er veel gebouwd in het Knooppunt Arnhem-Nijmegen (KAN). Deze woningbouw vindt echter voor het overgrote deel plaats op lokaties buiten de steden Arnhem en Nijmegen. In plaats van woningbouw op de VINEX-lokaties Schuytgraaf/Driel-Oost bij Arnhem en Waalsprong bij Nijmegen, wordt in een hoog tempo gebouwd in omliggende gemeenten. Ook toekomstprognoses wijzen uit dat deze ontwikkeling door zal zetten. Deze ontwikkeling staat hiermee haaks op het VINEX-verstedelijkingsbeleid van het Rijk. Bovendien vormt het een bedreiging voor de ontwikkeling van de VINEX-lokaties in de regio. Deze conclusie wordt getrokken door planologen van de Katholieke Universiteit Nijmegen in het rapport 'Het KAN niet alleen, tussenevaluatie van het VINEX-uitvoeringsconvenant Stedelijk Knooppunt Arnhem-Nijmegen, 1995'. De auteurs pleiten daarom voor een strikter beleid voor woningbouw in het KAN gebied. Woningbouw in omliggende gemeenten dient beperkt te worden zodat het verstedelijkingsbeleid meer kans van slagen heeft. **Voor nadere informatie is contact op te nemen met drs. M.G.J. Ganzevles, School voor Omge-**

vingswetenschappen van de Katholieke Universiteit Nijmegen, Postbus 9108, 6500 HK Nijmegen. Fax: (024) 3611841

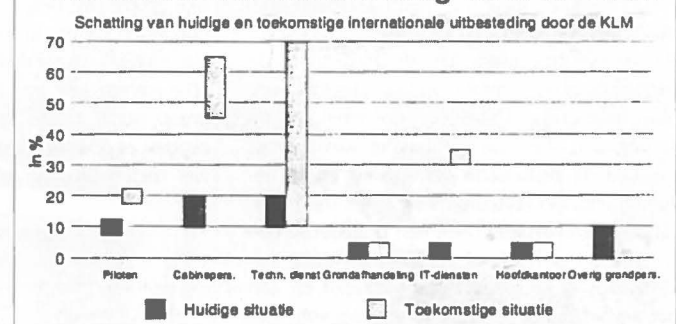
SCHIPHOL

Door de wetenschapswinkel voor Economie van de Rijksuniversiteit Groningen zijn twee onderzoeken

KINDEREN IN DE STAD

De drukke en vervuilde stad wordt vaak gezien als een ongeschikte verblijfplaats voor kinderen. Ondanks verbeteringen in het leefklimaat van steden door processen van gentrificatie en stedelijke vernieuwing, ondervinden kinderen een steeds

Internationale uitbesteding door de KLM

Grafiek op persbericht RUG. Bron: RUG

verricht naar de werkgelegenheidseffecten van mainport Schiphol. Het eerste heeft de betekenis van de groei van de luchthaven voor distributiebedrijven geconcretiseerd. Bij een groot aantal van in totaal 44 distributiebedrijven blijkt er geen samenhang te zijn tussen intercontinentale groei en krimp van de luchthaven en de ontwikkeling van omzet, winst en werkgelegenheid van het bedrijf. In het tweede onderzoek is de werkgelegenheid bij de KLM nader geanalyseerd en is voor het eerst een inventarisatie gemaakt van de mogelijke toekomstige internationale uitbesteding door de KLM. Op basis van de meningen van zeven luchtvaartdeskundigen is geschat dat de uitbesteding vrijwel kan verdrievoudigen (van 9,6 procent naar 27,3 procent). Een groter deel van de werkgelegenheid bij de KLM vloeit dan weg naar het buitenland. Onderzoeken die hier geen rekening mee houden komen uit op een te hoge Nederlandse werkgelegenheidsgroei. Kortom, bij de heersende opvattingen over positieve economische effecten van Schiphol zijn naar aanleiding van deze studies grote vraagtekens te plaatsen. **Beide rapporten zijn verkrijgbaar bij de Wetenschapswinkel voor Economie van de Rijksuniversiteit Groningen, tel: (050) 3633754**

grotere beperking in het vrij gebruiken van de openbare ruimte. Verkeersdrukke en angst voor toenemende onveiligheid liggen hier onder meer aan te grondslag. In het boek *Growing up in a urban landscape* staat de inrichting van de stedelijke leefomgeving ten behoeve van kinderen en volwassen centraal. In het eerste deel wordt ingegaan op de beperkingen die kinderen worden opgelegd vanuit hun stedelijke woonmilieu. Het tweede deel behandelt de voorkeuren van kinderen. In het derde deel staan ruimtelijke inrichtingsaspecten centraal. Het laatste deel tenslotte behandelt de verschillen tussen kinderen van een verschillende etnische achtergrond. Bijdragen worden geleverd door auteurs uit acht verschillende westerse landen. **Growing up in a urban landscape, R. Camstra (ed.) ISBN: 90-232-32631 Van Gorcum en Comp. B.V. Postbus 43, 9400 AA, Assen**

REGIE VAN DE STAD

In het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) te Rotterdam is tot en met 5 april 1998 de tentoonstelling 'De regie van de stad' te bezichtigen. De tentoonstelling geeft een overzicht van de hoogtepunten in de stedebouw na 1900 en de stand van

zaken rond het jaar 2000 in de grote stedelijke gebieden van Europa. Gepresenteerde ideeën uit het verleden zijn onder meer de tuinstad van Ebenezer Howard en de Ville Radieuse van Le Corbusier. Aan de hand van vierentwintig grote steden wordt er verder een idee gegeven van de stedenbouwkundige geschiedenis in Europa. De huidige stand van zaken wordt naar voren gebracht met recente ontwerpen voor de toekomst van Parijs (de uitbreiding rond het vliegveld Roissy-Charles de Gaulle), Berlijn (de reconstructie van het stadsgebied waar vroeger de grens tussen Oost en West liep) en de stedelijke regio's de Randstad en het Roergebied. De tentoonstelling vormt het meest beeldbepalende element van de Cor van Eesteren Manifestatie '97, waarmee de Van Eesteren-Fluck & en van Lohuizen Stichting in samenwerking met de Technische Universiteit Delft, de Bond van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen en de NAI duidelijk willen maken welke consequenties stedenbouwkundige activiteiten heben voor het functio-

Voorzitter folder Regie van de stad.
Bron: NAI

neren van de samenleving. In dit meerjarige project zal vooral de toekomst van de stedenbouw als discipline aan de orde worden gesteld.

Informatie over de Cor van Eesteren Manifestatie is te verkrijgen bij het Nederlandse Architectuurinstituut, Museumpark 25, 3015 CB Rotterdam, tel. (010) 4401200, email: info@nai.nl, internet: http://www.nai.nl

DUURZAAM BOUWEN

Continuïteit, een nog intensievere samenwerking met de markt en een aantal nieuwe, resultaatgerichte projecten. Dat zijn de hoofdlijnen van het 'Tweede Plan van Aanpak Duurzaam Bouwen'. Belangrijke nieuwe inhoudelijke accenten zijn

de aanpak van de bestaande woningvoorraad, het betrekken van consumenten bij het beleid en meer aandacht voor de grond-, weg- en waterbouw, de utiliteitsbouw en de stedenbouw. De natinale pakketten met landelijke uniforme maatregelen voor duurzame nieuwbouw en renovatie worden gehandhaafd. De invloed van de consument op de inhoud ervan wordt vergroot; daarvoor moeten duurzaam gebouwde woningen ook aantrekkelijker voor de markt worden. Het aantal duurzame nieuwbouwwoningen moet stijgen van vijftien procent in 1996 tot tachtig procent in het jaar 2000. Ook voor de utiliteitsbouw, de stedenbouw en de grond-, weg- en waterbouw zullen soortgelijke pakketten ontwikkeld worden, die er voor moeten zorgen dat het aspect duurzaamheid zoveel mogelijk bij ontwerp, bouw en beheer worden meegenomen. Voor de uitvoering van het Tweede Plan is op de VROM-begroting vijftig miljoen gulden uitgetrokken.

ARCAM OP INTERNET

Het Architectuur Centrum Amsterdam (ARCAM) heeft een site geopend op internet. Er is informatie te vinden over de tentoonstellingen in de ARCAM galerie, de discussies, de projecten en publicaties. Met behulp van een link kan gekeken worden naar de digitale versie van de ARCAM kaart in Transparant Amsterdam. Daarnaast is voor deze site een aantal nieuwe componenten ontwikkeld; een database voor architectuurdocumentatie, en de zogenaamde 'mini-presentaties'. De architectuurdocumentatie (in opbouw) biedt informatie over Amsterdamse gebouwen van na 1940. De mini is een on-line presentatie van een actueel onderwerp uit de Amsterdamse architectuur, stedenbouw en/of landschapsarchitectuur. De eerste mini is gewijd aan het werk van landschapsarchitect Alle Hosper. **Het adres is: <http://www.arcam.nl>**

GIS IN RUIMTELIJK ONDERZOEK

Onder redactie van P. Hendriks en H. Ottens is het leerboek *Geografische Informatie Systemen (GIS) in ruimtelijk onderzoek* verschenen. Het boek is bedoeld als eerste kennismaking met GIS en richt zich specifiek op studenten in het hoger onderwijs, bij sociale en fysieke geografie, ruimtelijke economie, planologie en milieukunde. Het boek begint met de 'wat is GIS?'-vraag. Vervolgens wordt nader ingegaan op verschillende ruimtelijke modellen, het structureren

van ruimtelijke informatie en het gebruik van gegevens binnen een GIS. Voor de daadwerkelijke productie van een kaart wordt de betekenis van kaarten en de analysemogelijkheden in GIS behandeld. Het boek wordt afgesloten met het voorbeeld van een GIS-toepassing in de landschapsecologie en een hoofdstuk over de toekomst van GIS: de wereld van GIS wordt wijder en weidser. Het uiteindelijke doel is dat onderzoekers die ruimtelijke gegevens gebruiken meer inzicht in en vat op de ruimtelijke werkelijkheid krijgen. **Geografische Informatie Systemen in ruimtelijk onderzoek, redactie: P. Hendriks en H. Ottens, uitgeverij: van Gorcum, Assen, prijs: f55,-, ISBN 90 232 3233**

BOMEN OVER WONEN

Mensen verhuizen omdat ze in een ander huis of omgeving willen wonen, omdat er een verandering is in de persoonlijke sfeer, of voor werk of studie. Verschillende verhuismotieven hebben een enorme invloed op de voorkeuren. Ook het aanbod in het zoekgebied speelt een grote rol. Met behulp van een beslissingsboom is de sterkte van de verschillende voorkeuren in onderlinge samenhang vast te stellen en is in te schatten welk type woningen de consument geschikt vindt. Sociaal-geograaf drs. R. Goetgeluk vroeg in 1993 woningzoekers in de regio's Utrecht en Arnhem naar hun voorkeuren. Hij volgde gedurende een jaar deze woonconsumenten om de voorspellende waarde empirisch vast te stellen. Aangetoond werd dat de sterktes van de verschillende voorkeuren conform de verwachtingen niet los van elkaar gemodelleerd mogen worden. Het keuzemodel scoorde echter minder goed omdat de grenzen die mensen stellen aan bijvoorbeeld de maximale koopprijs, nog vager zijn dan verwacht. Aanpassingen aan het model zijn volgens de promovendus Goetgeluk wel nodig zodat de afstemming tussen vraag een aanbod op de woningmarkt beter voorspeld kan worden.

Bomen over wonen; woningmarktonderzoek met beslissingsbomen, R. Goetgeluk. Uitgave: Utrecht, Knag/Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen Universiteit Utrecht. Prijs: f38,50 (incl. portokosten), ISBN 90-6809-255-3. Te bestellen bij NGS, Postbus 80123, 3508 TC Utrecht.

HET KEREND TIJ

In onbruik geraakte havengebieden fascineren sinds de jaren tachtig een specifieke groep mensen. Door hun gesloten voorkomen lijken havenge-

bouwen onverbiddelijk maar zijn ze juist uitdagend voor aspirant-bewoners. In deze panden ontstaan als vanzelf de meest uiteenlopende woon- en werkvormen, waarbij de 'maakbaarheid' van het gebied inspireert tot steeds weer nieuwe ideeën. De tweetalige publikatie 'Het Kerend Tij' brengt de aantrek-

Frihavnen in Kopenhagen. Foto: Willem Vermaase

kingskracht van oude havengebieden met prachtige foto's en verhalen over hergebruik in beeld. Tegelijkertijd is het boek een pleidooi voor een regeneratieproces waarbij gebruikers de ontwikkeling van hun omgeving mede bepalen. Aan de hand van voorbeelden in de steden Dublin, Liverpool, Bristol, Amsterdam, Odense, Kopenhagen, Rostock en Szczecin wordt de rol van de gebruiker bij de herontwikkeling van havenpanden in Noord-West Europa beschreven. Overeenkomsten in alle steden zijn de publiek-private samenwerking van waaruit steeds naar nieuwe manieren wordt gezocht om een stedelijk milieu te creëren. Toch is er internationaal een kentering waarneembaar waarin kunstenaars en mensen die hun eigen werk scheppen het voortouw gaan nemen. Het gaat volgens hen niet om het geld verdienen aan de panden, maar in de panden, waardoor ook minder draagkrachtigen kunnen deelnemen aan het regeneratieproces. Amsterdam lijkt in deze ontwikkeling een kleine voorsprong te hebben op de andere steden.

Het Kerend Tij (The Turning Tide), P. Buchel, B. Hogervorst en W. Vermaase, ISBN: 90-70459-15-9 Prijs: f49,50 Te bestellen bij: De Appelbloesem Pers, Van Diemenstraat 410, 1013 CR Amsterdam, tel. 020-6258859